

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

FACTORS RELATED TO HEALTH PROBLEMS OF SEWING WORKERS, KHOK PHO DISTRICT, PATTANI PROVINCE

ไชยวัฒน์ เหตุหมั่น¹, ฮัสนา เจอะอี¹, โสมศิริ เดชารัตน์^{1*}

¹สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ

*Corresponding Author Email: somsi_9@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross-sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 28 คน และตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ความเข้มของแสงสว่างและความดังเสียง ในพื้นที่การปฏิบัติงานของแรงงานตัดเย็บผ้า เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และเครื่องมือตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ช่วงเวลาการทำวิจัย เก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2566

ผลการศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.4 มีอายุอยู่ในช่วง 20-25 ปี ร้อยละ 46.4 มีประสบการณ์ทำงาน 1-2 ปี ร้อยละ 46.4 ปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้าในพื้นที่จังหวัดปัตตานี 5 อันดับ คือ มีอาการปวดหลัง/ปวดเอว ร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ ปวดขาทามอวัยวะต่างๆของร่างกาย ร้อยละ 71.4 ปวดไหล่ ร้อยละ 64.3 ปวดต้นคอ ร้อยละ 64.3 และกล้ามเนื้อตา ร้อยละ 64.3 ตามลำดับ การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานด้านเคมี พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าสัมผัสฝุ่นผ้าจากกระบวนการตัดเย็บ ร้อยละ 89.3 สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าทำงานโดยสัมผัสเสียงดังจากเครื่องจักร ร้อยละ 64.3 ทำงานกับเครื่องจักรที่มีความสั่นสะเทือน ร้อยละ 57.1 และผลการตรวจวัดความดังเสียงและความเข้มแสงสว่าง ในพื้นที่การทำงาน พบว่า ความดังเสียงในการทำงานผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ความเข้มแสงสว่างไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สภาพแวดล้อมทางการยศาสตร์ พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้านั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลาเกิน 2 ชั่วโมง ร้อยละ 85.7 ทำงานในท่าทางเดิมซ้ำๆ เป็นเวลานาน ร้อยละ 82.1 ก้มโค้งตัวไปด้านหลังขณะทำงาน ร้อยละ 78.6 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อายุ ตำแหน่งงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า ได้แก่ แสงสว่างและความดังเสียง ดังนั้น การอบรมให้คำแนะนำเกี่ยวกับท่าทางการตัดเย็บผ้าที่เหมาะสม การยึดเหยียดกล้ามเนื้อ และการทำงานที่ปลอดภัย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า

คำสำคัญ: แรงงาน / ตัดเย็บผ้า / ผลกระทบต่อสุขภาพ

Abstract

This research is a cross-sectional study investigating factors related to the health problems of sewing workers. Khok Pho District, Pattani Province, and measured the working environment, including the intensity of lighting and noise in the work area of sewing workers. Data was collected using questionnaires and work environment monitoring tools. Research period on October - December 2023

This study showed that 96.4% of the subjects were female, aged between 20-25 years, 46.4% had 1-2 years of work experience, and 46.4% had health problems of sewing workers in Pattani province. This was followed by numbness in various body organs at 71.4%, shoulder pain at 64.3%, neck pain at 64.3%, and eye muscle fatigue at 64.3%, respectively. Perception of the working environment in chemistry found that sewing workers were exposed to fabric dust from the sewing process. 89.3 percent of the physical environment found that sewing workers work by being exposed to loud noises from machines. 64.3 percent worked with vibrating machines. 57.1 percent and the results of measuring noise and lighting intensity in the work area showed that the noise in the work passed the

standard set by law. However, the light intensity does not pass the benchmark. Ergonomic environment It was found that 85.7 percent of sewing workers sat or stood for more than two hours in the same position, while 82.1 percent bowed forward while working. 78.6% and factors related to health impacts of sewing workers in Pattani province include age, job title, and working environment of sewing workers, namely lighting and loudness. Training provides advice on appropriate sewing posture. Stretching and safe work are essential for garment workers.

Keywords: Garment / workers / Health effects

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจสูง โรงงานสินค้าต่างๆ จึงมีกลยุทธ์ในการลดต้นทุนทางการผลิต โดยการลดจำนวนแรงงานในโรงงานและหันมาจ้างแรงงานนอกระบบมากขึ้น¹ แรงงานนอกระบบ ตามความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ หมายถึง แรงงานที่อยู่ในการจ้างงานในภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจการขนาดเล็กที่จัดตั้งได้ง่าย มีลักษณะเป็นธุรกิจชั่วคราว มักใช้วัตถุดิบในประเทศมีการใช้แรงงานเป็นหลัก และมีการดัดแปลงเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ เป็นแรงงานอิสระที่ทำกิจกรรมเพื่อความอยู่รอด เช่น หาบเรริมถนน คนขับรถแท็กซี่ คนเก็บขยะ ผู้รับงานไปทำที่บ้าน และคนงานในโรงงานที่ไม่ขึ้นทะเบียน ซึ่งเป็นลูกจ้างแบบแฝงในเครือข่ายการผลิตและเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระในสถานประกอบการขนาดเล็กมากซึ่งทำงานด้วยตนเอง หรือมีสมาชิกในครอบครัว หรือมีผู้ฝึกงานหรือมีลูกจ้าง² แรงงานนอกระบบ ไม่มีสวัสดิการคุ้มครองทางสังคมที่มั่นคงรองรับ ซึ่งคำว่าแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) หมายถึง “ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ”³ ส่งผลให้แรงงานนอกระบบต้องพบเจอปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ได้แก่ อาการปวดระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ เหนื่อย อ่อน เพลีย เครียด/กังวล จากการเร่งรีบ มองเห็นไม่ชัดเจน/ตาพร่ามัว⁴ อีกทั้งแรงงานนอกระบบได้รับค่าตอบแทนที่น้อยกว่าค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นการทำงานแบบเหมา ถ้าหากทำงานได้มากก็จะได้ค่าตอบแทนที่มาก⁴

แรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพตัดเย็บผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นหนึ่งในกลุ่มอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอันดับต้นๆ³ จากลักษณะการทำงานผู้ประกอบการอาชีพต้อง พบความเสี่ยงหรืออันตรายต่อสุขภาพจากการทำงานหลายประการ ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเคมี ความเสี่ยงด้านเคมีที่แรงงานตัดเย็บผ้า มีโอกาสได้รับสิ่งคุกคามทางสุขภาพ คือ การสัมผัสฝุ่นจากใยผ้า เนื่องจากวัสดุที่สำคัญที่สุดคือผ้า ดังนั้นแรงงานตัดเย็บผ้าจึงมีโอกาสสัมผัสฝุ่นผ้าเกือบทุกขั้นตอนการทำงาน (2) ด้านกายภาพ ความเสี่ยงด้านกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้ามากที่สุด คือ ทำงานสัมผัสเสียงดังจากเครื่องจักร/อุปกรณ์ เนื่องจากต้องทำงานโดยใช้

เครื่องจักรตลอดเวลา ดังนั้นแรงงานตัดเย็บผ้าจึงสัมผัสเสียงตลอดระยะเวลาการทำงาน และพนักงานทำงานในสถานที่ที่แสงสว่างในการทำงานไม่เพียงพอ ผลการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างในสถานที่ทำงาน มีค่าความเข้มแสงสว่างน้อยกว่า 400 ลักซ์ ร้อยละ 36.71 (3) ด้านการยศาสตร์ ปัญหาสุขภาพส่วนใหญ่ของแรงงานตัดเย็บผ้า คือ ความผิดปกติของกล้ามเนื้อและโครงร่าง สาเหตุมาจากการนั่งทำงานในท่าเดิมซ้ำๆ เป็นเวลานาน ลักษณะการทำงานเป็นการนั่งก้มทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกิดอาการปวดบริเวณ ไหล่ คอ หลัง มีอาการปวดสะสมจนเกิดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ⁵ (4) ด้านอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งอาจเกิดจากทั้งการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของตัวผู้ปฏิบัติงานเอง หรือเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เช่น โดนอุปกรณ์มีคมบาด/ทิ่มแทง แผลลลอก/ฉีกขาด บริเวณที่มีโอกาสได้รับอันตรายมากที่สุด คือ มือและนิ้วมือ (5) ด้านจิตสังคม แรงงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 73.43 จะมีพฤติกรรมเร่งรีบในการทำงาน เพื่อให้จำนวนชิ้นงานที่เยอะ หรือเร่งรีบในการทำงานเพื่อให้เสร็จทันเวลาตามที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งความเร่งรีบในการทำงานเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ส่งผลให้แรงงานตัดเย็บผ้าเกิดอุบัติเหตุระหว่างการทำงาน¹ จากการลงสำรวจแรงงานตัดเย็บผ้า ในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เบื้องต้นพบว่าแรงงานตัดเย็บผ้าในพื้นที่ปัตตานีมีการกระจายตัวอยู่ในหลายพื้นที่และได้รับผลกระทบทางสุขภาพ อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าไม่ปรากฏการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพในกลุ่มแรงงานในพื้นที่ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย และมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และนำไปใช้ประโยชน์ ใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นกับแรงงานตัดเย็บผ้า และส่งเสริมการดูแลสุขภาพในการทำงานของแรงงานตัดเย็บให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และปัจจัยด้านพฤติกรรมการทำงาน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

2. ศึกษาปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการทำงานกับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีรูปแบบการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยปัจจัยที่ทำการศึกษามีดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) สภาพแวดล้อมการทำงาน และ 3) พฤติกรรมการทำงาน เก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2566

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมีเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

1. เป็นแรงงานตัดเย็บผ้าที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. มีอายุตั้งแต่ 20 – 60 ปี
3. ยินยอมเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 ผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า จำนวน 19 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ มี และ ไม่มี

ส่วนที่ 3 การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน (ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์) จำนวน 19 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และ ไม่ใช่

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า จำนวน 15 ข้อ ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก คือ ท่านปฏิบัติทุกครั้ง ท่านปฏิบัติบ่อยครั้ง ท่านปฏิบัติบางครั้ง ท่านปฏิบัตินานๆครั้ง และท่านไม่เคยปฏิบัติเลย⁶

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ถึงส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ยร้อยละ และแบบสอบถามส่วนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำค่าเฉลี่ยแต่ละข้อมาเทียบกับเกณฑ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแปลผลพฤติกรรมการทำงาน 5 ระดับ⁶

ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	การแปลผล
4.24 – 5.00	ปฏิบัติทุกครั้ง
3.43 – 4.23	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.62 – 3.42	ปฏิบัติบางครั้ง
1.81 – 2.61	ปฏิบัตินานๆครั้ง
1.00 – 1.80	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้ประยุกต์มาจากแบบสัมภาษณ์การสัมผัส ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและปัญหาสุขภาพ ตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ของประกายน้ำ มากศรี และคณะ¹ แบบสอบถามดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจวัดได้แก่

- 1) เครื่องมือตรวจวัดความดังเสียง (Sound Level Meter) Model: SP-DL-2-1/1 Serial No.: BHT060003
- 2) เครื่องมือตรวจวัดความเข้มแสงสว่าง (Lux Meter) Model: 407026 Serial No.: A016907

ซึ่งเครื่องมือทั้ง 2 อย่างได้ผ่านการสอบเทียบความถูกต้องของเครื่องมือเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2566 โดยบริษัทผู้จำหน่าย ก่อนใช้เครื่องมือตรวจวัดเสียงและแสง ผู้วิจัยเปรียบเทียบเครื่องมือก่อนการใช้งาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจและถูกต้องแม่นยำ ในการตรวจวัดความดังเสียงและความเข้มของแสงสว่าง ผู้วิจัยกำหนดการตรวจวัดแบบกำหนดจุด จำนวน 28 จุด แบ่งเป็นโรงงานที่ 1 มีจุดตรวจวัด 16 จุด และโรงงานที่ 2 มีจุดตรวจวัด 12 จุด สำหรับการตรวจวัดความเข้มของแสงสว่าง ผู้วิจัยกำหนดการตรวจวัดแบบกำหนดจุด จำนวน 28 จุด แบ่งเป็นโรงงานที่ 1 มีจุดตรวจวัด 16 จุด และโรงงานที่ 2 มีจุดตรวจวัด 12 จุดเช่นเดียวกัน

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์และหลักวิชาการที่เหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ และหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi-square test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป แรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.4 อายุอยู่ในช่วง 20-25 ปี ร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-35 ปี ร้อยละ 17.9 มีน้ำหนักอยู่ในช่วง 51-55 กิโลกรัม ร้อยละ 21.4 มีส่วนสูงอยู่ในช่วง 151-155 เซนติเมตร

ร้อยละ 39.3 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 92.9 มีสถานภาพคือสมรส ร้อยละ 53.6 แรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 39.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 46.4 และแรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน

1-2 ปี ร้อยละ 46.4 และมีชั่วโมงการทำงาน 8 ชั่วโมง ร้อยละ 60.7

ปัญหาต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า 5 อันดับ ได้แก่ มีอาการปวดหลัง/ปวดเอว ร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ ปวดขาตามอวัยวะต่างๆของร่างกาย ร้อยละ 71.4 และอาการปวดไหล่ ปวดต้นคอ ร้อยละ 64.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า (n=28)

ลำดับ	ผลกระทบต่อสุขภาพ	มี	ไม่มี
1.	ได้ยินเสียงพูดคุยไม่ชัดเจน	9 (32.1)	19 (67.9)
2.	หูอื้อ/มีเสียงดังภายในหู	3 (10.7)	25 (89.3)
3.	เหนื่อย อ่อนเพลีย กระจายน้ำ	17 (60.7)	11 (39.3)
4.	กล้ามเนื้อตล่ำ	18 (64.3)	10 (35.7)
5.	มองเห็นไม่ชัดเจน ตาพร่ามัว	15 (53.6)	13 (46.4)
6.	ระคายเคืองตา แสบตา	13 (46.4)	15 (53.6)
7.	ปวดขาตามอวัยวะต่างๆของร่างกาย	20 (71.4)	8 (28.6)
8.	ผื่นคันตามผิวหนัง	3 (10.7)	25 (89.3)
9.	คัดจมูก น้ำมูกไหล	8 (28.6)	20 (71.4)
10.	หอบหืด หายใจลำบาก	1 (3.6)	27 (96.4)
11.	ปวดศีรษะ/เวียนศีรษะ/คลื่นไส้อาเจียน	4 (14.3)	24 (85.7)
12.	ปวดต้นคอ	18 (64.3)	10 (35.7)
13.	ปวดไหล่	18 (64.3)	10 (35.7)
14.	ปวดหลัง/เอว	21 (75.0)	7 (25.0)
15.	ปวดข้อศอก/แขน	7 (25.0)	21 (75.0)
16.	ปวดมือ/ข้อมือ	12 (42.9)	16 (57.1)
17.	ปวดต้นขา/สะโพก	12 (42.9)	16 (57.1)
18.	ปวดเข่า/น่อง	12 (42.9)	16 (57.1)
19.	ปวดข้อเท้า/ส้นเท้า	12 (42.9)	16 (57.1)

ผลการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยภาพรวมการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ทั้ง 2 แห่ง พบว่า ด้านการรับรู้สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าทำงานโดยการสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องมือ ร้อยละ 64.3 สภาพแวดล้อมทางด้านเคมี พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าสัมผัสฝุ่นผ้าจากการกระบวนการตัดเย็บ ร้อยละ 89.3 และผ้ามีกลิ่นฉุนจากสารเคมี ร้อยละ 46.4 การ

รับรู้สภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่ไม่ได้สัมผัสปัจจัยเสี่ยงทางด้านชีวภาพจากการทำงาน และการรับรู้สภาพแวดล้อมทางด้านกายศาสตร์ พบว่า แรงงานตัดเย็บผ้านั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง ร้อยละ 85.7 ทำงานในท่าทางเดิมซ้ำๆ เป็นเวลานาน ร้อยละ 82.1 ก้มโค้งตัวไปด้านหลังขณะทำงาน ร้อยละ 78.6 และก้มหรือเงยศีรษะขณะทำงาน ร้อยละ 57.1 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า (n = 28)

ลำดับ	สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ใช่	ไม่ใช่
ด้านกายภาพ			
1.	ทำงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องมือ	18 (64.3)	10 (35.7)
2.	ทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าว	4 (14.3)	24 (85.7)

ลำดับ	สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ใช่	ไม่ใช่
3.	ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	3 (10.7)	25 (89.3)
4.	ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างจ้ามากเกินไป	1 (3.6)	27 (96.4)
5.	ทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องมือที่มีความสั่นสะเทือน	16 (57.1)	12 (42.9)
ด้านเคมี			
6.	สัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายที่เกิดจากกระบวนการตัดเย็บผ้า	25 (89.3)	3 (10.7)
7.	ใช้สารเคมีในขั้นตอนการตัดเย็บผ้า	4 (14.3)	24 (85.7)
8.	สัมผัสสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการตัดเย็บผ้า	6 (21.4)	22 (78.6)
9.	ผ้ามีกลิ่นจากสารเคมี	13 (46.4)	15 (53.6)
ด้านชีวภาพ			
10.	สัมผัสเชื้อราหรือเชื้อแบคทีเรียจากผ้าขณะทำงาน	9 (32.1)	19 (67.9)
11.	พื้นที่ที่ตัดเย็บมีเห็บหมัดและไรผ้า	0	28 (100)
12.	ทำงานในพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของโรคโควิด-19	0	28 (100)
ด้านการยศาสตร์			
13.	นั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง	24 (85.7)	4 (14.3)
14.	ก้มหรือเงยศีรษะขณะทำงานเป็นเวลานาน	16 (57.1)	12 (42.9)
15.	ก้มโค้งตัวไปด้านหลังขณะทำงาน	22 (78.6)	6 (21.4)
16.	บิดเอี้ยว เอียงตัวขณะทำงาน	12 (42.9)	16 (57.1)
17.	ทำงานในท่าทางเดิมซ้ำๆ เป็นเวลานาน	23 (82.1)	5 (17.9)
18.	บิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน	8 (28.6)	20 (71.4)
19.	ยกของหนักหรือออกแรงเกินกำลัง	2 (7.1)	26 (92.9)

พฤติกรรมการทำงาน โดยภาพรวมแรงงานตัดเย็บผ้าของแรงงานทั้ง 2 แห่ง มีพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลและปฏิบัติตามหลักการการทำงานที่ปลอดภัยบ่อยครั้ง ซึ่งเมื่อมองรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล แรงงานตัดเย็บส่วนใหญ่ไม่สวมที่อุดหูเพื่อป้องกันอันตรายจากเสียงดัง ร้อยละ 82.1 และไม่สวมถุงมือยางหรือถุงมือผ้าเพื่อป้องกันอุปกรณ์มีคม ทิ่ม/บาดมือ ร้อย

ละ 75.0 ในส่วนของด้านการปฏิบัติตามหลักการการทำงานที่ปลอดภัย แรงงานตัดเย็บส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักการการทำงานที่ปลอดภัย เช่น ไม่ปฏิบัติงานกับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดทุกครั้ง ร้อยละ 92.9 วางอุปกรณ์ให้สะดวกต่อการใช้งานทุกครั้ง ร้อยละ 64.3 ไม่ถอดเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักรขณะทำงานทุกครั้ง ร้อยละ 60.7 และตรวจสอบสภาพความพร้อมของอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนใช้งานทุกครั้ง ร้อยละ 57.1 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า (n = 28)

ลำดับ	พฤติกรรมการทำงาน	ปฏิบัติทุก ครั้ง (5)	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง (4)	ปฏิบัติ บางครั้ง (3)	ปฏิบัติ นานๆครั้ง (2)	ไม่เคย ปฏิบัติเลย (1)	\bar{x}	SD	แปรผล
การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล									
1.	ขณะปฏิบัติงานสวมใส่หน้ากากอนามัยป้องกันฝุ่นผ้า	3 (10.7)	5 (17.9)	9 (32.1)	8 (28.6)	3 (10.7)	2.89	1.166	ปฏิบัติบางครั้ง

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า (n = 28) ต่อ

ลำดับ	พฤติกรรมการทำงาน	ปฏิบัติทุกครั้ง (5)	ปฏิบัติบ่อยครั้ง (4)	ปฏิบัติบางครั้ง (3)	ปฏิบัตินานๆครั้ง (2)	ไม่เคยปฏิบัติเลย (1)	\bar{x}	SD	แปรผล
2.	เปลี่ยนหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อสกปรกหรือชำรุด	15 (53.6)	4 (14.3)	2 (7.1)	4 (14.3)	3 (10.7)	3.86	1.484	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3.	สวมที่อุดหูเพื่อป้องกันอันตรายจากเสียงดัง	1 (3.6)	0	0	4 (14.3)	23 (82.1)	1.29	.810	ไม่เคยปฏิบัติเลย
4.	สวมถุงมือยางหรือถุงมือผ้าเพื่อป้องกันอุปกรณ์มีคม ทิ่ม/บาดมือ	1 (3.6)	0	0	6 (21.4)	21 (75.0)	1.36	.826	ไม่เคยปฏิบัติเลย
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล							2.35	1.072	ปฏิบัตินานๆครั้ง
การปฏิบัติตามหลักการทำงานที่ปลอดภัย									
5.	ตรวจสอบสภาพความพร้อมของอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนใช้งาน	16 (57.1)	7 (25.0)	5 (17.9)	0	0	4.39	.786	ปฏิบัติทุกครั้ง
6.	เช็ดถูผ้าทำความสะอาดจักรเย็บผ้าก่อนการทำงาน	9 (32.1)	11 (39.3)	3 (10.7)	4 (14.3)	1 (3.6)	3.82	1.156	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7.	เช็ดถูผ้าทำความสะอาดจักรเย็บผ้าหลังการทำงาน	7 (25.0)	7 (25.0)	8 (28.6)	5 (17.9)	1 (3.6)	3.50	1.171	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8.	เปลี่ยนท่าทางการทำงานเป็นระยะๆ	7 (25.0)	14 (50.0)	6 (21.4)	1 (3.6)	0	3.96	.793	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9.	ทำความสะอาดบริเวณที่ทำงานหลังเลิกงาน	13 (46.4)	8 (28.6)	1 (3.6)	6 (21.4)	0	4.00	1.186	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10.	เก็บเครื่องมือให้เป็นระเบียบหลังการใช้งานเสร็จ	11 (39.3)	15 (53.6)	2 (7.1)	0	0	4.32	.612	ปฏิบัติทุกครั้ง
11.	ไม่ถอดเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักร	17 (60.7)	7 (25.0)	2 (7.1)	2 (7.1)	0	4.39	.916	ปฏิบัติทุกครั้ง
12.	งดดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะทำงาน	28 (100)	0	0	0	0	5.00	.000	ปฏิบัติทุกครั้ง
13.	ไม่ปฏิบัติงานกับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ชำรุด	26 (92.9)	1 (3.6)	1 (3.6)	0	0	4.89	.416	ปฏิบัติทุกครั้ง
14.	ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่ถูกต้องแม้ต้องเร่งรีบทำงานให้เสร็จทันเวลา	15 (53.6)	10 (35.7)	3 (10.7)	0	0	4.43	.690	ปฏิบัติทุกครั้ง
15.	วางอุปกรณ์ให้สะดวกต่อการใช้งาน	18 (64.3)	7 (25.0)	2 (7.1)	1 (3.6)	0	4.50	.793	ปฏิบัติทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการปฏิบัติตามหลักการทำงานที่ปลอดภัย							4.29	.865	ปฏิบัติทุกครั้ง

ผลการตรวจวัดเสียงและแสงสว่าง

ผลการตรวจวัดความดังเสียง จากการตรวจวัดความดังเสียงของโรงงานทั้ง 2 แห่ง ในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 28 จุด แบ่งเป็นโรงงานที่ 1 มีจุดตรวจวัด 16 จุด และโรงงานที่ 2 มีจุดตรวจวัด 12 จุด พบว่า โรงงานที่ 1 มีความดังเสียงเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 61.59 dB(A) และโรงงานที่ 2 มีความดังเสียง

เฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 70.34 dB(A) ดังนั้นเมื่อนำผลที่ตรวจวัดได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการตรวจวัด และวิเคราะห์สภาวะการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 25657 ซึ่งค่าที่กฎหมายกำหนดไว้คือ ความดังเสียงที่ได้รับวันละ 8 ชั่วโมง ไม่ควรเกิน 85 dBA ทำให้ทราบว่าการ

ตรวจวัดความดังเสียงของโรงงานทั้ง 2 แห่ง ไม่เกินค่ามาตรฐาน ที่กฎหมายกำหนดไว้

ผลการตรวจวัดความเข้มแสงสว่าง จากการตรวจวัด ความเข้มแสงสว่างของโรงงานทั้ง 2 แห่ง ในจังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 28 จุด แบ่งเป็นโรงงานที่ 1 มีจุดตรวจวัด 16 จุด และ โรงงานที่ 2 มีจุดตรวจวัด 12 จุด พบว่า โรงงานที่ 1 มีความเข้ม แสงสว่างเฉลี่ยเท่ากับ 239 Lux และโรงงานที่ 2 มีความเข้ม แสงสว่างเฉลี่ยเท่ากับ 307 Lux ดังนั้นเมื่อนำผลที่ตรวจวัดได้ไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการตรวจวัด และวิเคราะห์ สภาวะการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 25657 ซึ่งค่ามาตรฐานความเข้มแสงสว่างสำหรับโรงงานตัดเย็บ

ผ้าคือไม่ควรน้อยกว่า 600 Lux ให้ทราบว่าผลการตรวจวัดความเข้มแสงสว่างของโรงงานทั้ง 2 แห่ง มีแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการตัดเย็บผ้า ไม่เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบต่อสุขภาพกับปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน และพฤติกรรมการทำงาน ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบต่อสุขภาพกับปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน และพฤติกรรมการทำงาน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ < 0.05 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า จังหวัดปัตตานี

ตัวแปร	ปัญหาสุขภาพ	p-value
อายุ	25.998	0.011*
ตำแหน่งงาน	12.112	0.019*
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	9.463	0.050
พฤติกรรมการทำงาน	2.171	0.704

*มีนัยสำคัญทางสถิติ < 0.05

อภิปรายผล

ผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อาการเจ็บป่วยที่พบได้มากที่สุด คือ อาการปวดหลัง/ปวดเอว ร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ ปวดขาทามอวัยวะต่างๆของร่างกาย ร้อยละ 71.4 และอาการปวดไหล่ ปวดต้นคอ ร้อยละ 64.3 ซึ่งผลการศึกษานี้มีความใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ธวัชชัย คำป้อง และสุนิสา ชายเกลี้ยง 8 เรื่องปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการปวดหลังจากการทำงานของแรงงานนอกระบบกลุ่มเย็บผ้า สำเร็จรูป อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า แรงงานส่วนใหญ่มีอาการปวดบริเวณเอว/หลังส่วนล่าง เข่าขวา/ซ้าย น่องขวา/ซ้าย และคอ ตามลำดับ เนื่องจากการสัมภาษณ์พบว่า แรงงานกลุ่มดังกล่าวนั่งตัดเย็บเสื้อผ้าติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่ได้มีการยืดเหยียดกล้ามเนื้อระหว่างการทำงาน ซึ่งกว่าจะได้พักก็เป็นช่วงเวลาตอนเที่ยงดังนั้นทุกคนจะนั่งทำงานติดต่อกัน น้อยกว่า 4 ชั่วโมง

การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่าแรงงานตัดเย็บผ้าทำงานสัมผัสเสียงจากเครื่องจักร ร้อยละ 64.3 สัมผัสฝุ่นผ้าจากกระบวนการตัดเย็บผ้า ร้อยละ 89.3 สอดคล้องกับผล การศึกษาของ ประกายน้ำ มากศรี และคณะ1 เรื่องปัจจัย คุณภาพสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม

ตัวอย่างงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องจักร ร้อยละ 60.49 และสัมผัสฝุ่นผ้าจากขั้นตอนการทำงาน ร้อยละ 99.65 นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า แรงงานตัดเย็บผ้ามีการนั่งหรือยืน ทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลาเกิน 2 ชั่วโมง ร้อยละ 85.7 ทำงานในท่าทางเดิมซ้ำๆ เป็นเวลานาน ร้อยละ 82.1 ก้มโค้งตัว ไปด้านหน้าขณะทำงาน ร้อยละ 78.6 และก้มหรือเงยศีรษะขณะ ทำงาน ร้อยละ 57.1 ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดอาการปวด เมื่อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกายแก่แรงงานตัดเย็บ มีความ สอดคล้องกับผลการศึกษาของชวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และ คณะ9 เรื่องปัจจัยด้านกายศาสตร์และความชุกของอาการ ผิดปกติระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ ในแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการก้มหรือเงยศีรษะ ขณะทำงาน ร้อยละ 97.0 บิดเอี้ยวตัวขณะทำงาน ร้อยละ 90.0 ทำงานในลักษณะซ้ำ ๆ นั่งหรือยืนทำงานนานเกิน 2 ชั่วโมง ร้อย ละ 88.2 รวมทั้งก้มโค้งตัวไปด้านหน้าขณะทำงานร้อยละ 87.6

พฤติกรรมการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้า ใน การศึกษารั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคลและพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามหลักการ ทำงานที่ปลอดภัย พฤติกรรมด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคล พบว่า แรงงานตัดเย็บเสื้อผ้านานๆ ครั้งจะ ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบว่าแรงงานตัดเย็บส่วน

ใหญ่ไม่สวมที่อุดหูเพื่อป้องกันอันตรายจากเสียงดัง ร้อยละ 82.1 ไม่สวมถุงมือยางหรือถุงมือผ้าเพื่อป้องกันอุปกรณ์มีคม ทิ่ม/บาดมือ ร้อยละ 75.0 และขณะปฏิบัติงานสวมหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันฝุ่นผ้าเป็นบางครั้ง ร้อยละ 32.1 จากการสังเกตขณะเก็บข้อมูลพบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่จะไม่สวมใส่หน้ากากอนามัย ที่อุดหู และถุงมือขณะปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามที่พบว่าแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าไม่สะดวกสบายและไม่ชินกับการใช้ที่อุดหูขณะทำงาน เนื่องจากการได้ยินไม่ชัดเจนและมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติหรือหน้ากากไม่จำเป็นต้องสวมใส่ตลอดเวลาการทำงานเพราะทำงานไม่สะดวก จากข้อมูลข้างต้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิชนันท์ ชินรัตน์ และคณะ4 เรื่องการประเมินความเสี่ยงสุขภาพของแรงงานนอกระบบกลุ่มเย็บผ้าสำเร็จรูป อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าจะถอดหรือหยุดใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทันทีเมื่อรู้สึกว่าจะไม่คล่องตัวหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน สำหรับพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามหลักการทำงานที่ปลอดภัยพบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามหลักการทำงานที่ปลอดภัยทุกครั้งขณะปฏิบัติงาน เช่น ไม่ปฏิบัติงานกับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดทุกครั้ง ร้อยละ 92.9 ไม่ถอดเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักรขณะทำงานทุกครั้ง ร้อยละ 60.7 และตรวจสอบสภาพความพร้อมของอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนใช้งานทุกครั้ง ร้อยละ 57.1 สอดคล้องกับกับผลการศึกษาของชวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และคณะ10 เรื่องสถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มแรงงานตัดเย็บผ้า: การวิเคราะห์ในวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า แรงงานตัดเย็บผ้าส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักการทำงานที่ปลอดภัย อย่างไรก็ตามผลจากการสัมภาษณ์แรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในการศึกษานี้ พบว่าการทำงานของแรงงานกลุ่มดังกล่าวอาจมีการทำงานลัดขั้นตอนเพราะคิดว่าตนมีความเคยชินและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้น เช่น ถูกเข็มตำนิ้ว เป็นสิ่งเล็กน้อยตนเองยอมรับได้ ดังนั้นการสร้างความตระหนักเรื่องการทำงานที่ปลอดภัยจึงเป็นเรื่องจำเป็น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า ปัญหาต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้าที่พบเจอบ่อยที่สุด คือ อาการปวดหลัง/เอวส่วนล่าง ปวดไหล่ ปวดต้นคอ และปวดขาตามส่วนต่างๆของร่างกาย และพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ และตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 จึงสามารถอนุมานได้ว่า เมื่อแรงงานตัด

เย็บผ้ามีอายุที่เพิ่มมากขึ้นก็จะส่งผลให้มีอาการปวดเมื่อยตามส่วนต่างๆของร่างกายเพิ่มมากขึ้นตาม และสามารถอนุมานได้ว่าตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อสุขภาพที่แตกต่างกัน เช่น ตำแหน่งตัดเย็บผ้าจะมีอาการปวดหลังมากกว่าตำแหน่งหัวหน้าและตำแหน่ง QC สำหรับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในภาพรวมมีความความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อสุขภาพของแรงงานตัดเย็บผ้า อย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 เนื่องจากการนั่งทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานานๆ ทำงานในท่าทางเดิมซ้ำๆ หรือก้ม/เงยศีรษะขณะทำงาน ล้วนส่งผลให้เกิดอาการปวดเมื่อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกายตามมา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธวัชชัย คำป้อม และสุนิสา ชายเกลี้ยง8 เรื่องปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการปวดหลังจากการทำงานของแรงงานนอกระบบกลุ่มเย็บผ้า สำเร็จรูป อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า แรงงานที่มีท่าทางการทำงานซ้ำซาก มีความเสี่ยงสูงถึง 7.09 เท่าของแรงงานที่ไม่ได้ทำงานท่าทางซ้ำซากที่จะเกิดอาการปวดเมื่อย ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงกับปัญหาการปวดหลัง เช่น กิจกรรมการยืดเหยียดหรือการผ่อนคลายระหว่างการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานกลุ่มดังกล่าว

ข้อจำกัดในการศึกษานี้

1) โดยส่วนใหญ่แรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จะกระจายเป็นกลุ่มก้อนเล็กๆ 1-2 คน เนื่องจากนายจ้างจะจ้างงานไปทำที่บ้าน ส่งผลให้ผู้วิจัยหากกลุ่มตัวอย่างแรงงานตัดเย็บผ้าที่รวมตัวกันทำงานหลายคน (10 คนขึ้นไป) ในสถานที่แห่งเดียวกันได้น้อย

2) คนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ สื่อสารกันด้วยภาษามลายู ทำให้ผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างมีการสื่อสารกันติดขัดเล็กน้อย เนื่องจากว่าแรงงานตัดเย็บผ้าบางท่านไม่เข้าใจความหมายของคำพูดบางคำและไม่เข้าใจประโยคบางประโยคในแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานตัดเย็บผ้าให้เหมาะสมสำหรับการทำงาน ได้แก่ การเพิ่มความเข้มของแสงสว่างให้เพียงพอโดยการบำรุงรักษาหลอดไฟให้สะอาด และการจัดพื้นที่การทำงานไม่ให้บดบังแสง สำหรับเสียงที่ดังขณะปฏิบัติงานควรบำรุงรักษาซ่อมแซมจักรเย็บผ้าตามช่วงรอบการบำรุงให้เหมาะสม

2) จัดอบรมแรงงานตัดเย็บผ้าเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย โดยเน้นการให้ความรู้เพื่อสร้างความ

ตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพ และวิธีการปรับท่าทางการทำงานที่เหมาะสมเพื่อลดอาการปวดเมื่อยระบบโครงร่างกล้ามเนื้อของแรงงานตัดเย็บผ้า

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งถัดไป

ควรมีการศึกษาถึงระดับความเจ็บปวดและระยะเวลาที่มีอาการเจ็บปวดของแต่ละบุคคล และศึกษาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนท่าทางการทำงานเพื่อป้องกันการเกิดอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ

เอกสารอ้างอิง

1. ประกายน้ำ มากศรี ขวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกุล. (2561). ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า. พยาบาลสาร, 45(4), 71-83
2. สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเชียงใหม่. ความหมายแรงงานนอกระบบ. (ออนไลน์). 2561. เข้าถึงได้จาก <https://chiangmai.labour.go.th/index.php/2018-10-31-08-11-28/408-2018-10-31-06-38-13> (วันที่สืบค้น 27 กรกฎาคม 2566)
3. Thailand Development Research Institute. แรงงานนอกระบบ สวัสดิการยามชราและการออม. (ออนไลน์). 2565. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2022/03/informal-sector-workers-welfare/> (วันที่สืบค้น 27 กรกฎาคม 2566)
4. นิชนันท์ ชินรัตน์ และอุไรวรรณ อินทร์ม่วง. (2562). การประเมินความเสี่ยงสุขภาพของแรงงานนอกระบบกลุ่มเย็บผ้าสำเร็จรูป อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น, 26(1), 97-108
5. จันจิรา ทิพวัง และ กาญจนา นาละพินธุ. (2559). ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับอาการปวดกล้ามเนื้อของกลุ่มอาชีพเย็บผ้าโพลี ตาบลน์น้ำโม่ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น, 23(1), 46-61
6. Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
7. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการตรวจวัด และวิเคราะห์สภาวะการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2565 (ออนไลน์). 2565. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2022/03/informal-sector-workers-welfare/> (วันที่สืบค้น 27 กรกฎาคม 2566)
8. สุนิสา ชายเกลี้ยง ธวัชชัย คำป้อง และวราวรรณ ภูชาดา. (2560). การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพด้านการสัมผัสปัจจัยการยศาสตร์ของแรงงานนอกระบบกลุ่มเย็บผ้าสำเร็จรูป. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา, 12(1), 99-111
9. ขวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และคณะ. (2562). การสร้างเสริมสุขภาพและลดภาวะเสี่ยงจากการทำงานกลุ่มแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า: การวิจัยแบบมีส่วนร่วม. พยาบาลสาร, (46)4, 25-36
10. ขวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และคณะ. (2561). สถานการณ์ด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มแรงงานตัดเย็บผ้า: การวิเคราะห์ในวิสาหกิจชุมชน. วารสารสภาการพยาบาล, 33(1), 61-73.